

✠ ПОРАТАЈ БОГЪ

ČASOPIS EVANGELSKICH SERBOW

10. číslo

Budyšin, oktober 1975

Lětnik 25

Hrono na měsac winowe 1975

Rom. 12,21

Njedaj so złemu přewinyć, ale přewiň ty to zle z dobrym

Tole hrono njeje žana direktiwa za sudnikow, kak maja ze zlostnikami wobchadzeć. Tuto słowo namoľwja, napomina našeho najznutřkownišeho čłowjeka.

Što chce Bóh nam z nim prajić?

Kóždy dzeń mamy 100 móžnotow za dobre skutki, ale hišće wjace spytowanjow, to zle, kotrež je so nam načinilo, ze złym zaplaćić.

Hdyž na příklad pytnjemy, zo je tamny – njech je to kolega abo přećel abo samo přiwuzny – přećiwu mi njesprawnu, zo ma zle mysle, je hnydom přenja smysl: Ja dyrbbju so wobarać. Ja sej njemožu to lubić dać. Snadž samo: Kak móžu so wjećić?

Naše hrono na oktober nam radži:

Njedaj so złemu přewinyć,
ale přewiň ty to zle z dobrym.

Njeje pak to zasada wšitkich přistojnych čłowjekow, tež tych, kotřiž do Chrystusa njewěrja? Što je na tym wosebje křescanskeho? – Nam je to Boža kaznja, kotraž sebi našu poslušnosć žada stajnje a wšudžom ze wšej swěru.

Tuž za nas njemože plaćić zasada: Kaž ty mi – tak ja tebi. Abo: Kaž do lěsa wolaš, tak wróćo přińdže. To njemože za nas to wašnje być, zo spytamy tamneho polěpšić. Tak zlosć nowu zlosć rodži. Naše hrono nas napomina: Njedaj so złemu přewinyć.

Při tym wšak njedosaħa, zo so wzdam wjećenja, zo činju, kaž bych tamneho njewidźal, wo kotrymž měnju, zo je mje skřiwďzil.

Bóh chce wjac. My wšitcy znajemy Jězusowu kaznju: Lubuj swojeho njepřećela. Potajkim njeńdže jenož wo to, zo njebychmy zle ze złym zaplaćili, ale zo bychmy zle z dobrym přewinyli. To chce Bóh.

Hač so runje tu njepokaza, zo Biblija swět njeznaje? Tak tola nichtón žiwy być njemože. Na tajke wašnje so zle ženje njepřewinje. Hdyž so wjećenja wzdaš, dóstanje zlosć hišće wjace mocy. Jenož bojazy so njewjeći. Plaći naše hrono jenož slabym a bjezmócnym?

Bože słowo mi přikaza, zo so njebych wjećil. Što Bóh z mojim njepřećelom čini, je jeho wěc. Wón móže chłostać. Nam pak Jězus kaza, zo bychmy swojeho blišeho lubowali njehladajo na jeho zadžerženje mi napřećo.

Přewinjenje zleho z dobrym zawěrnje njeje wěc slabaškow. Tu dyrbbimy najprjedy sami sebjě přewinyć, dokelž nam wšem je přinaroźene, zo zlosć ze zlosću wjećimy. Dobyć sam nad sobu je drje přeco hišće to najčeše wojowanje. Štož tu njedobudže, ale so wjeći, je so sam zlosći poddał. Štož pak móže so jeje zdžerzeć ze znjesenjom křiwdy, dopokaza z tym, zo zle nad nim mocy nima.

Po Božim słowje nimamy so wobarać, ale tamnemu dobrotu wopokazać.

Što je dobre a što je zle?

Chcemy wo tym mjez sobu horco diskutować?

Njeje lěpje, hdyž do Biblije pahladamy? Tam čitamy pola profeta Michi 6,8: Tebi je prajene, čłowječe, što je dobre a što Knjez wot tebjě žada, mjenujcy Bože słowo zdžeržeć a lubosć wopokazać a so ponižować před twójim Bohom.

Luther nas wučí w małym katechizmje, zo jako zlosć njewobhladujemy jenož dokonjany zjawny njeskutk, ale hižom to, štož so po paragrafach zakonja njehodži chłostać. Tak hrěch přećiwu 5. kazni njeje jenož same mordarstwo, ale Luther wě Božu kaznju tak derje wukładować: My dyrbbimy so Boha bojeć a jeho lubować, zo bychmy swojemu blišemu na čele žaneje škody ani zlosće nječinili, ale jemu pomħali a w čelnej nuzu služili.

Mysl čłowskeje wutroby je zla wot jeho mladosće

(1. Mójz. 8,21). Wot zlosće přećiwu mi a we mni móže jenož Bóh sam mje wumóc. Tuž psalmist prosy: Sudž mje, Božo, a wjedž mi moje prawo přećiwu njeswjatemu ludu a wumož mje wot jebatych a zlych ludźi (43,1).

Wón je starši hač jedyn z nas.

Potajkim mamy wšo Bohu přewostajić. My pak mamy zle z dobrym zaplaćić: hłódnego njepřećela nasycić a lačneho napojić. Změjemy k tomu hdy skladnosć? Pola nas – Bohu budž džak – hlodu a lačnosće njeje. Nimamy pak tajkich, kotřiž su hlódni a lačni na swojej duši? Stari ludžo su cylički dzeń sami. Džeci a wnučki su na džele a přińdu hagle wjčor spróćni dom a maja hišće swoje domjace dželo dokonjeć. Što budže ze starym čłowjekom? Wón skorži: Nichtón ke mni njepřińdže. Nichtón mje njewopyta. – Je džiwa, hdyž je polny hórkosće?

Njeje to přičiny dosć, jeho raz wopytać?

Ty jeho nimaš rad, dokelž jeho znaješ ze zańdženych lět.

Čim nuzniši je twój wopyt. Snano so z nim dorozumiš a ty jemu a wón tebi woda.

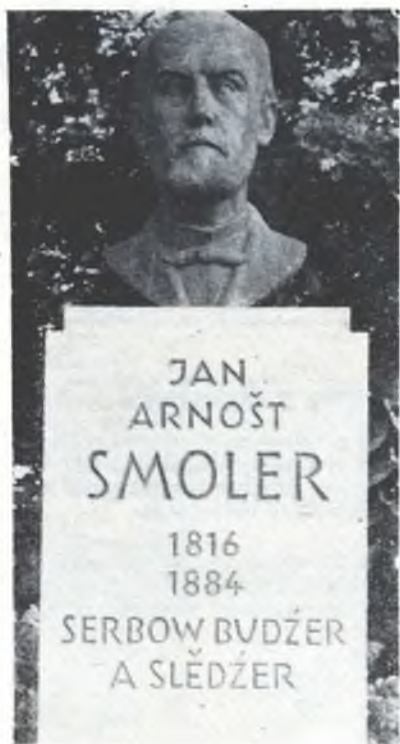
Doprědka hižom wěš, što a kak budže tebi skoržić, a ty njebudžeš jemu pomħać móc.

Wón pak trjeba někoho, komuž móže so wuskoržić.

Jónu čitach: Činjenje dobreho je rozsudžaca možnosć, zlosć přewinyć.

Tuž činmy něšto dobreho. Rjane řeče same njepomħaja. Hdyž je če tola zaso zlosć přewinyla, proš Boha a čłowjeka wo wodaće a prócuj so znowa. Bóh Knjez sam chce čí pomħać.

Albert-Hrodzišćanski

Jan Arnošt Smoler Žiwjenje a skutkowanje serbskeho wótčince

Pod tutym titulom je Jan Cyž, dr. jur., přeni předsyda rady wokrjesa Budyšina, napisał z wědomostnej swěru wažnu knihu — 295 stron, — wudało Ludowe nakładnistwo Domowina Budyšin 1975, plaćizna 5,— hr, dostać w Domje knihi w Budyšinje na Karl-Marxowej a cyle wěsće tež w druhich kniharnjach, hdžež so serbske knihi předawaja.

Tutu knihu čitaš z nutrnym, wutrobinym zajimom. Kóžde słowo swědči wo horliwej, woporniwej a čerpjacej lubosći Jana Arnošta Smolerja k swojemu serbskemu ludej a runje tak tež wo čistej narodnej swěrnosći awtora Jana Cyža.

Čitajće tule knihu! Wona je wašich pjenjěz — a wašeje wutroby hódna. Hdyž wam to a druge z njeje přeradžu, chcu z tym waš zajim zbudzić. Štó z nas Serbow njeby Smolerjowe mjeno znal a w džakownosći česćil? Ale štó je wón woprawdže byl, nam hake Jan Cyž na zakładze mnohich dokumentow rozestaja.

Nam bě hač dotal jeho mjeno zwjazane ze „Smolerjec knihičišćernju“, a při tym někotři z mudrym mikotanjom měnjachu, zo bě Smoler dobry překupc. Cyžowa kniha nam da pohladać do njesebičneje wutroby serbskeho wótčince, kiž je tak dospołnje jenož za swój lud so starał, za njón džětał, za njón swoje mocy a pjenjezy woprował.

Na přenjež stronje je džěl Smolerjowego lista na Handrija Zejlerja wočišćany:

Wěrcé mi, hdy by mi něchtó namjet stajil a rjehtl: Ty móžeš sebi wuzwolić pak rjane, česćene a ze wšěmi krasnosćemi wupušene žiwjenje na zemi dołhe lěta wužiwać, ale při tym kónca dočakać serbowstwa; abo Tebi dyrbi wšitka swětna krasnosć wzata być. Ty dyrbiš podać wšitko k woporej za serbstwo, haj samo swoje žiwjenje

a budže přez tajki wopor serbstwo zdžeržane na wěcnje, ja bych poslednje wuzwolił, bych wostajil wšitko lubje rady a bych rjehtl: jow maće moju hłowu, činće ze mnu, štož chceće.

Jan Arnošt Smoler běše hłowa a wutroba serbskeho wzrodženja wosrjedź zańdženeho lěstotka. Hižo jako Budyski gymnaziast je mjez šulerjemi (1830—1836) za Serbstwo džětał. My so docyla džiwamy, kajku wažnosć tehdom mlódom šulerjam na wyšich šulach přicpěwachu. Wuznamnaj Słowjanaj, Čech Štur a Słowak Jan Kollár sej dopisowašaj ze serbskimi gymnaziastami.

Smoler załoži we Wrocławju (Breslau) Lužiske towarstwo.

Smolerjowy zawodny přednošk před wubranym akademiskim posucharstwom běše za njeho a za Serbstwo wuznamny wuspěch. Přez njón bu znaty w kruhach wědomostnikow a zajimcow, a serbscy studowacy, přitomni na swjatočnosći, radostnje začuwachu, zo wuplody serbskeje ludoweje kultury namakaja připóznaje wučeneho připosucharstwa. To běše za nich něšto nowe. Dotal běchu zwučeni, zo so na Serbow ze zaccpěcom abo ze sobuželnosćiwym posměwkom zhladowaše.

Hižo jako student ewangelskeje teologije so Smoler prócowaše wo nowy serbski prawopis. Smoler je nam Serbam dał naš prawopis. Dostudowawši a zložiwši swoje teologiske pruwowanja, móžeše so Smoler intensiwnje zaběrać ze słowjanskimi rěčemi. To je dało jeho žiwjenju wosebity charakter a je nam Serbam wjele, jara wjele wužitka přinjesło. Naša serbska rěč je słowjanska, je podobna českej, pólskej, słowakskej, ruskej a wšitkim druhim słowjanskim rěčam. Tuž móžeše nam jenož wědomostnik we wěcach prawopisa radzić, kiž tute rěče znaješe. Smoler běše pilny a wobdarjeny wědomostnik. W bédženju wo nowy prawopis dońdže mjez Serbami k njelubym a wótrym rozkoram. Wosebje zlě a njepřistojnje wustupowaše přećiwu Smolerjej kowarski mišter Stoš w Droždźiju. Ewangelscy serbscy du-

žaloženje Maćicy Serbskeje je mjenje abo bóle skutk a zaslužba Smolerja. Wón je mysl z Prahi do Lužicy přinjesł.

Dnja 18. apryla 1845 wustupi na 6. załoženskim swjedženju Budyskeje Society (towarstwo serbskich gymnaziastow) Łazowski farar Handrij Zejler z naležnym namjetom, kotryž bě jemu Smoler přihotował, dokelž jón sam, po chorosći plucow njekmany k rěčenju, přednješć njemóžeše: „Našemu serbstwu njemóže ničo bóle a lěpje tyć a hojić, hač bratrowske zjednoćenje, přetož přez wutrobnu jednotu rostu a přibywaja tež male wěcy, kaž to stare přistowo praji. K lěpšemu našeho Serbstwa by pak wosebje služiło, hdy by so po příkladze Čechow, iliriskich (južnych) Serbow a Słowakow tež pola nas zjednoćenstwo załožilo, kiž by Serbstwo a serbsku rěč z tym twariło, zo dobre serbske knihi za šulu a dom činćeć dawa a so wo wudawanje hódnych serbskich nowinow stara.“ Zejler potom wukładowaše skutkownaje Maćicy Českeje a wuzběhny někotre jeje wulke wuspěchi.

Přeni předsyda Maćicy Serbskeje bě dr. Bjedrich Adolf Klin, syn Bartškeho fararja.

Z Cyžoweje knihi spóznavamy hobersku pilnosć a wulku wobdarjenosć Jana Arnošta Smolerja. Wo wšo, štož by Serbstwu spomóžne być móhlo, so staraše. Wón bě dołhe lěta redaktor Serbskich Nowin, časopisa Maćicy Serbskeje a druhich serbskich lóppjenow. Wón tež redigowaše a wudawaše časopisy w němskej rěči, zo by mjez Němcami zajim za Słowjanstwo spěchował.

Smoler hižo jako student zběraše serbske ludowe spěwy. Jeho zběrka, kiž hromadže z Hauptom wuda, je džensa hišće wažne wědomostne a hudźbne žorło.

Smoler so staraše wo serbske spěwne swjedženje, kotrež běchu w swojim času sylne manifestacije serbskeje kultury a narodneje wole.

Smoler spěchowaše towarstwowe žiwjenje mjez Serbami.

Smoler jězdžeše po słowjanskich krajach, zo by za serbske potřeby

Serbske drasty w Njeswačanskej wosadže w 19. lěstotku.

chowni njestejachu wšitcy za Smolerjom.

My ewangelscy Serbja wězo Cyžowu knihu z kedźbliwosću čitamy, što a kak rěči wo našich serbskich duchownych wótčach. Awtor dopokazuje we wšelkim jich slabosć a wina, ale na přistojnje wažnje. Wón samo připóznawa zaslužby Zejlerja, Imiša, Jenča, zo tu jenož někotre mjena naspomnju.

penjezy prosyl. To běchu za njeho bolostne puće, kotrež jemu wyše toho přinjesechu politiske skřiwđenja.

Na nadobne wažnje spyta socialistiski spisowačel Jan Cyž zrozumić a wusprawnić před kritikarjemi našeho časa serbskeho wótčince, kiž so bédžeše wo wuchowanje Serbstwa.

Při posudžowanju jeho redaktorskeho skutkowanja pak ženje njepušćmy z wočow, zo je wón byl re-

daktor jeničkeho hornjoserbskeho politiskeho časopisa, kotryž bě w forumje wulkich europskich nowin, bjezwuznamny, ale za Serbow, kiž z tysacletneje narodneje wotomory wocučachu, nimoměry wažny. Kóžde-žkuli redaktorowe misnjenje, kóžda-žkuli njerozmyslenosć, njewohro-žowaše při tehdyšich nowinarskich zakonjach jenož nowiny same, ale tež cyle narodne prócowanje. Smoler za- wěsće njelubowaše němsku běrokra- tiju a wšo, štož z njej zwisowaše, ani w Sakskej ani w Pruskej, štož je w kedźbliwych słowach na wjele měst- nach swojich nowin wuprajil, ale w zajimje serbstwa wón zastupowaše lojalitu k sakschemu a pruskemu kra- lej.

Wjele rjaneho, nadobneho — a tež styskeho čítany w Jana Cyžowej knize wo Janu Arnošće Smolerju, našim wulkim serbskim wótčincu.

Na wobalce knihi wuchwaluje so Cyžowa řeč jako „jednora a zrozum- liwa“, čemuž ja rad přihłosuju, byr- njež wěm, zo njeje kóžde jeho slo- wow za kóždeho Serba hnydom zro- zumliwe. W přních džesac rjadkach nadeńdzemy scěhowace słowa: krót- kobiografija, pojednanje, zajimc, de- tajl, budžerski, cylkowny, wowliwo- wanje, čućiwy. Ja jara lubje kóždeho čitarja prošu, zo njeby so hnydom dał wottrašić, ale zo by dale čitał.

Tak to je mjez nami Serbami: Hdyž so raz jedne slovo njerozumi, je čitar hnydom rozhněwany na spi- woačela a na serbsku řeč docyla. Tu mam před sobu ležo Sächsische Zei- tung č. 199 dnja 22. 8. 1975 a zwu- běram z jednoho jeničkeho ma le ho nastawka někotre słowa: Reaktion, PKP-Zentrum, konterrevolutionär, progressiv, patriotisch, Aktivität, Exil, Expräsident, diplomatische Mission, reagieren, Kontakt. Wjele němskich a serbskich čitarjow tele slova nje- rozumi. Něštožkuli wšak ze zwiska zhódaja. Někotre slova su tak husto čitali, zo su jim znate, a tola njewě- dza tak prawje, što maja rěkać. Ni- komu njeprěidže na mysl, so na něm- sku nowinu abo němsku řeč hněwać.

Naša luba, rjana, zajimawa domizna

Njedźelu, 24. 8. 1975, bórce po 6.00 hodž. rano wotjědzechmy — nowy bus poľny wosadnych.

Chasow: „Tamle bydli Marja Ku- bašec!“

Chwaćicy. Šwižna wěža je z kopo- rom zakryta. W tutej cyrkwi su naši stari serbsey duchowni před wjace hač 40 lětami swoje přenje předowa- nje, wězo serbske, dźerželi.

Za Chwaćicami pozastanjemy, zo bychmy bliže k wulkemu jězorej stupili. „Tamle wosrjedž jězora běchu hišće před krótkimi lětami Hněwsecy a dale horje Maľsecy.“ Nazdala za jě- zorom widžiš lužiške hory a před ni- mi naš Budyšin.

Z Mužakowskeje drohi hišće raz hladamy dele na šeroku wodu. Ně- hdy bě tutón rozhlad přez plódně lu- ki a pola w Sprjewinym dole rjany. Tež nětke so wottam horka rady rozhladuješ. Woda přeco wobraz kra- jiny wožiwja. Hižo kłětu budže při brjoze wulkeho hata wjele luda za čas prózdniwow.

Ja chcu tež raz mjez nimi być.

Na serbske pismowstwo pak so na- blaku rozzłobiš. Škoda! Bjez prócy tež čítanje njeje.

Daj sebi wujasnić horjeka mjeno- wane serbske slova:

krótkobiografija — krótki žiwjenjo- běh. Biografija je grjekske slovo a rěka „wopisanje žiwjenja“.

pojednanje — Hdyž je so wo ně- kajkej wěcy rěčalo, pisało abo na druhe wašnje **jednalo**, tak je to „jed- nanje“ abo „pojednanje“.

zajimc — Štož chce wo někim něšto wědžeć, slyšeć abo čitać, toho mje- nujemy „zajimca“, dokelž ma **zajim** za tamneho čłowjeka.

detajl (wuprajil de ta ji) — fran- coske slovo a rěka „džěl“ někajkeho wobrazu, stawizny atd.

budžerski — Smolerjowe skutkowa- nje je posylilo, **wubudžilo** serbske narodne wědomje. Tuž běše „bu- džerske“.

cylkowny — cyla wěc, wěc jako je- dyn **cylk** wobhladować, wěc **cylkow- nje** wobhladować, přehlad je „**cył- kowny**“.

wowliwowanie — Mać ma **wliw** na swoje džěco, zo móže jemu radzić, jo k dobremu namoľwjeć. Na tajke waš- nje mać swoje džěco **wowliwuje**. Tajke dobre „wowliwowanie“ je na- dawc maćerje.

čućiwy — Tuto slovo znajachmy hač doł jenož w myslu, zo je člo- wjek čućiwy, łoskoćiwy. Jemu nje- směš přewjele prajić, dokelž so hny- dom **čuje** zranjeny. Cyž naľožuje slo- wo w myslu, zo njedostatk bolstnje začuwaš. Tak mjenuje njedostak „čućiwy“. Mi so tónle wuraz njelubi, sam pak njewěm lěpši — chiba „ču- jomny“.

Najradšo bych z wami wšě te nje- zwučne slowa sebi rozpominał. Tež ja dyrbjach tu a tam z čitanjom poza- stać a přemyslić a běch zwjětša za- horjeny, kak slovo wěc tak derje trjechi.

Njech su wam podobne wjesela při čitanju wobradžene.

Čitajće knihu a zahorće so znowa za serbsku wěc.

Wirth-Njeswaćidlski

čita. My jeho z tutymi rjadkami lu- bje strowimy.

Budyšink. Škoda, nimo rjaneho Božeho doma njedyrbjeli bjez poza- stanja jěc. Cyle wěsće jón wšitcy hi- šće njeznaja. Budyšinska cyrkej je mjez wšitkimi w Hornjej Lužicy wo- sebita parla. My wšak chwile nima- my. Ani njedźelu nic!

W Budyšinku bě za fararja horliwy Serb Hadam Bohachwal Šérach. Wón je pilnje za swój narod pisał a so starał. Při tym bě wuznamny pčolar. Kak by so wón rudžil, hdy by wědzał, zo z pobožneje serbskeje Šérachec swójby jónu wurdže jedyn bjezbožny Baldur von Schierach, kiž je wjele njedobreho skučil jako „Reichs- jugendführer“.

„W Budyšinku sym ja před runje

Cyrkej w Hbjelsku

40 lětami swoje duchownske zastojn- stwo nastupił.“

Rjenje wobarbjeny **Bartsku** wěžu widžachmy zdaloka.

Tež w **Hrodzišću** njezastachmy. Wjele z nas je wšak hakle před něšto njedželemi na krasnym Serbskim cyrkwiniskim dnju tam pobyło, kaž tež we **Wósporku**.

Hbjelsk. To je něšto za dušu! Tale zwonkownje a znutřkownje jenak rjana a čista cyrkej! Derje zdźeržane freski swědca wo starodawnym wu- městwjce. Jako naši wjesnj přjedow- nicy hišće čitać njemóžachu, běchu tele bibliske wobrazy jim swj. Pis- mo — biblia pauperum, Biblija chu- dych ludžy.

Njeby-li wosadna fararka runje na dowolu byla, wona by nam wěsće rady to a druhe z wosadneho žiwje- nja powědała. Haj, Hbjelčanska wo- sada ma duchownku.

Jelizo so njemylu, je farar Harstig, kotryž je krótko do druheje swěto- weje wojny wumřěl, w swojich młod- ych lětach w Hbjelsku hdys a hdys serbski předował.

Niederseifersdorf (Königshainer Berge). Zajimawa cyrkej je jězby a wobhladanja hodna. My pak tam nje- běchmy došli dla wobrazateho Bo-

žeho domu jenož, ale zo bychmy z tamnišej wosadu hromadže Božu službu swjećili.

Božej domaj w **Ullersdorfje** a w **Arnsdorfje**, nalěwo a naprawo Niederseifersdorfa, sej wobhladachmy. Wšě tele cyrkwyje dyrbiće sami raz z nutrnej džakownosću wobdźiwać. Naše wosady što wě kak daleko po swěće jězdža a nimaja zač rjanu, zajimawu domiznu!

Po wobjedže jědžechmy pornjo Nisy wot Zhorjelca hač do Mužakowa, hdžež nas wabješe krasny park. Z dobrej chwili so tam wuchodžowachmy. Tele prastare, wulke štomiska! To njeby za možno měl.

Ducy dom přindžechmy nimo wulkeje Hamorskeje fabрики (Boxberg). Hamor běše před 10 lětami hišće zanjesena, njewobkedžbowana wjes a džensa je po cylej republice znaty.

W Sprjowjach zastupichmy w ćmičkach do skromneje, drjewjaneje cyrkwičky, zo bychmy bohatstwo a rjanosć cyleho dnja sebi hišće raz rozpominali, Bohu so džakowali za wšu dobroćiwosć a jemu poručili sebjě a wšitkich swojich lubyh.

Tale nutrnosć při slabym swětle mikotacyh swěćkow wostanje nam wšěm njezapomnita.

„Běše to rjana, bohata jězba! A wjele smy widželi!“ Takle so wosadni džakowni rozžohnowachu. W.

Bibliiski słownik

Swjaty Duch

Boži Duch je třeća wosoba swjateje Trojicy. Boži Duch a čłowjeski duch — to je dwoje. Slowo „duch“ zwisuje ze słowom „dych“. Tež w druhich, wosebje w starých, w bibliških rěčach je to tak. Hač so jedna wo hebrejske „ruach“ abo wo grjekske „pneuma“ abo wo lačonske „spiritus“, wšudžom je poprawna mysl: dych, wodch, wětr, powětr, něšto, štož ma wšelku hódnotu za čłowjeka. Na dwoje chcú pokazać, dokelž nam to pomha, wašnje bojskeho a čłowjeskeho ducha wujasniti. Powětr nas wobdawa. My jón „dychamy“ do swojich płucow. Zo by so nam lěpje dychało, wočinjamy wokna, zo by čerstwy powětr do jstwy přišlo.

Wětr — a hišće bóle wichor — pak tež čeri. Kóždy kolesar wě, kak rjenje so po wětrě a kak ćežko so přećiwo wětrej jědže.

Runje tak dyrbi duch čłowjeka napjelniti a wodźić, haj samo čerić. Ale kajki duch? Duch nahrabnosće, zwady, njeznjesliwosće, nječistosće? To by zlé bylo! Derje nam, hdyž Boži swjaty Duch we nas bydli. Potom nas Chrystus sam wodźi a pohnuwa k dobrym skutkam. W našim wěrywuznaczač rěka, zo swjaty Duch wot Wótca a wot Syna wuchadža.

Swjaty Pawoł nas husćišo napomina: Budžće poľni swjateho Ducha. Cyle praktisce a drastisce na Efesiških pisa: Njewopijće so wina, z kotrehož njezdobne wašnje přindže, ale budžće poľni swjateho Ducha. W lišće na Romskich jasnje praji: Kotrež Boži Duch wodźi, či su Bože džěci. Za Pawoła Boži Duch njeje jenož rjana mysl abo ideja, ale wosoba. Tuž napomina Efesiških: Njezrudžće swjateho Ducha Božeho, z kotrymž sće zazyglowami na džen wumóženja. La.

Prózdny čas

Z mopedami chwata młodžina won něhdže do lěsa, dokelž njewědža lěpšeho ze swojim swobodnym časom započec. Druzy přemysluja wo lóžystwach. To pokazuje na problem swobodneho časa — što z nim započec. W Americe so prašachu ludźi, što bychy měnili wo štyridnjowskim džělowym tydženju. Jenož 23 % woprašanych bě za to. Tamni so wuprajichu přećiwo tak krotkemu tydženju. Z tym bu wobtwjerdžene, štož je sociologija nazhonila a wuslědžila. Tam je so dopokazalo, zo krotši džělowy čas njespěchuje swójbne žiwjenje a nje-dowjedže k lěpšemu towaršnostnemu skutkowanju. Hinak hač w prjedawšich časach džensa lěkarjo slabym a na nerwy čerpjacych pacientam nje-poručuja dowol a wotpočowanje, přetož bjez džěla swobodny čas měc móže pola tajkich pacientow wěc pohóršić. Znaté je, zo samomordarstwo, dušine nuzy a wšelke njedobroty so na kónc tydženja husćišo stawaja.

Swjatok, to njerěka, zo njebychmy ničo činili, ale zo bychmy so z tym zaběrali, štož nas wjeseli, naše mocy wobnowja a znutřkowe konflikty pomha přewinyc.

Kostnické Jiskry 13. 8. 1975

Zhromadne spěwarske

Naš luby přećel Jan Niebauer pisa w čěskim ewangelskim časopisu „Kostnické Jiskry“ wo nowych pohrjebnych spěwarskich w Holešowje. Tam so zetkawaja při pohrjebach husto stawu wšelakich cyrkwjow. Zo by tam zhromadne spěwanje móžne bylo, su ze spěwarskich wšitkich tam zastupjenych cyrkwjow kěrluše zwuběrali do wosebiteje knižki pohrjebnych spěwow pod napisom „Stawanje z rowa a žiwjenje“.

Železný Brod (ČSSR). Njedželu, 31. awgusta 1975 swjećeše wosada radostny jubilej. Před 50 lětami bu rjany wosadny dom poswjećeny. Cyrkej, farske bydlenje, wosadne rumnosće, wšo pod jedny třěchu! My přejemy wosadže a jeje fararjeje Bože bohate žohnowanje do dalšich lět. Fararja Miroslava Hloušeka derje znajemy jako swěrneho hosća našich Serbskich cyrkwiniskich dnjow.

Z wosadow

Njeswaćidlo: Njedželu, 31. awgusta swjećachmy swój žnjowodžakny swjeden. Lětsa prošachmy wo pjenjezne dary za wobnowjenje kaplanstwa, w kotrymž nětko farar bydli. Fara džěn je so na kónc wójny wotpalila.

Naše kaplanstwo je rjane, ale stare twarjenje — přez 230 lět. Wono hišće kruće stej, někotre wupordženja pak su nuzne. Šćedriwi wosadni dachu do zběrki 6368,66 hr. Mjez woporami bě jedyn po 600,— hr. Bóh Knjez chcył žohnować dary a darićelow.

Próstwa: Štož ma doma cyle lětniki abo jednotliwe čisla stareho „Pomhaj Bóh“, je lubje prošeny to Serbskej superintendaturje wozjewić pak přez wosadneho fararja abo hišće lěpje direktnje (Njeswaćidlo tel. 220). Nam dže wo lětniki do 1933, wosebje wo wójske 1914—1918.

Wusyw a žně jako wobraz Božeho kralestwa

Jězus džeše: Bože kralestwo ma so tak, kaž by čłowjek symjo do zemje čisnył, a by spał a by stawał wodno a w nocy, a symjo by zeschadžalo a rostło, zo won njewě. —

Snano by Jězus džensa takle prajił: Z Božim kralestwom ma so podobnje kaž z ratarstwom. Mjenje ludźi je džensa zwjazane z džělom na roli, a tola so wšityc žiwimy z plodami, kotrež su nam tam narostle. Tak budže tež w přichodže.

Hornjoserbsko-ruski słownik

Zestajał K. K. Trofimowič
Redakcija Fr. Michałk a P. Völkel
38 000 słowow
Ludowe nakładnistwo Domowina
Budyšin
Nakładnistwo „Ruska rěč“ Moskwa
1974

Tuťon słownik je w stawiznach přeni hornjoserbsko-ruski słownik. Wotpowědujo našemu zhromadnemu wuwicu chce wón sluzić předewšěm wšitkim, kotřiž wuknu a wuča rusčinu, ale tež přeložowarjam a wědomostnikom.

Słownik je zhromadne wudaće nakładnistwa „Ruska rěč“ a Ludoweho nakładnistwa Domowina, Budyšin.

Wot ministerstwa za ludowe kublanje Němskeje demokratiskije republiky jako sulska kniha wobkrućena.

Plaćizna 12,80 hr.
Jenož někotre priklady, z kotrychž móžeće z radosću poznać bliske přiwuznistwa serbskeje a ruskeje rěče a wašnje słownika.

bóh, boha, bohu,	— bog
božo	— bog
Bóh	— bog
džakowano bohu	— slawa bogu
bóh daj strow!	— na zdorowje!
bóh daj strowy byl	— daj bog tebjě (wam) zdorowja
bóh zwarnuj	— upasi bog
bóh daj	— daj bog
dži z bohom	— stupaj s bogom
bóh wě	— bog znaet
bóh wě hdže	— bog znaet gdje
bóh wě kelko	— bog znaet skólko
kmótr	— krjostny otjec (wótc), šef
kmóťtstwó	— šefstwo
	— zapisane njeje „kumowstwo“
młodžinska swjećba	— jugendweih (tu potajkim žanoh ruskeho stowa njeje)
paćerje (wučba paćerskich džěci)	— njeje zapisane
paćerske džěčo	— konfirmant
prědowac	— propowjedowatj (= připowědac)
prědowanje	— njeje zapisane
stykować ruce nad něčim	— lomaj ruki (= ruce lamać) otčajwatjsja po powodu (= nad něčim zadwělować) Woboji přeložk je wopajny. Rěkać ma: molitjsja (= modlit so)
trojica	— njeje zapisane

Podarmo sym pytał w słowniku za někotrymi wurazami z ratarstwa.

Nawopak tam nadeřdžeš po tysacach njeserbske slowa kaž: kabaret, kabina, kabinet, kabl, kabriolet, kader, kadet, kadmium atd. W.

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. — Wuchadža jónkróc za měsac z ličencu č. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerskeje rady NDR. — Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. — Hlowny zamołwity redaktor: superintendent Gerhard Wirth-Njeswaćidlski. — Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin. — Čiść: Nowa Doba, čiśćerňa Domowiny (III-4-9-1705)